Anul al LXXXVII-lea n-l 142 | NUMARUL 2 Lei | 6 pagini | Braşov Sâmbătă 6 Decemvrie 1924

GAZETA TRANSILVANIEI

Redacţia şi Administraţia
PIAŢA LIBERTAŢEI BRAŞOV
Telefon 226
Abonament anual 360 lei
Pentru streinătate 800 lei
Anunţuri, reclame, după tarif.

Fondată la 1838 de George Barţiu

Apare de trei ori pe săptămână

Fără o presă naţională cinstită şi democratică, un popor nu va da niciodată măsura însuşirilor lui culturale şi politice. E ca şi cum ar grăi prin gura streinului.

INTRU MULŢI ANI STĂPÂNE!

Urmaşi ai celor cari au aprins focul culturei româneşti cu făclia veşnic arzătoare a credinţei străbune într'un viitor fericit naţional astăzi aievea;

Urmaşi ai celor cari se luptau cu îndărătnicie pentru neştirbirea legii strămoşeşti; ai celor, cari se însufleţeau la cele mai grele jertfe de către Murăşeni, Popazu, Barac şi fericitul Şaguna... prăznuim.

Sufletele noastre frământate de dorinţa ieşirii din haosul moral-social, în care se găseşte societatea actuală, împinsă de nenumăratele curente îndreptate spre zdruncinarea înseşi a temeliilor de existenţă ale neamului nostru;

Sufletele noastre, în cari mai licăreşte încă schinteia focului, de care se încălzeau la fapte mari strămunii noştri;

Sufletele noastre, ale poporului curat, cinstit şi neşovăelnic în credinţa şi dragostea faţă de neam şi lege... prăznuesc.

Braşovul, care a primit şi a dat adăpost Voevozilor români, temători de D-zeu şi iubitori de popor;

Braşovul, care a dat Vlădici luminaţi; focarul împrăştietor de lumină şi căldură, unde marele arhiereu Şaguna găsea sufletele ce-i trebuiau, are azi fericirea fiiască a primirei Inaltului său Părinte.

Sunteţi în mijlocul nostru!

Cunoaştem însufleţirea apostolică, cu care conduceţi lupta pentru prăbuşirea Răului prin biruinţa Impărăţiei lui D-zeu. Şi deşi cunoaştem şi mărimea piedicilor, cari Vă întâmpină în drumul Apostolatului, avem credinţa că pe scaunul slăvit de înţelepciunea, sentimentul realităţii şi tactul celui mai mare Arhiereu, stă astăzi un demn urmaş al Lui.

In lupta ce-o conduceţi, Inalt preasfinţite Părinte, sub flamura credinţei izbăvitoare se vor înşirui cu toţii pentru înfăptuirea supremului Ideal: „fericirea poporului nostru".

La glasul Vostru de chemare, păstorii îşi vor regăsi turmele împrăştiate şi le vor conduce la adevărata hrană.

In altarele noastre va reîntra duhul vieţii, înviorând sufletele credincioşilor.

Şi... „Biserica vie", turmă şi păstor în perfectă conglăsuire vor grăbi pe calea propăşirei, spre idealul fericitor, sub conducerea înţeleaptă a I. P. S. Voastre.

Coborând între noi, aduceţi Bisericei acestor plaiuri şi păstorul dorit. Găsiţi aici sufletele, cari îi vor urma convinse că este păstorul, care ne trebueşte:

„Păstorul care-şi pune sufletul pentru oile sale" şi care se va strădui pe urmele vrednicilor săi înaintaşi.

Fericiţi de-a Vă vedea în mijlocul nostru, deschidem largi porţile sufletelor noastre, pentru ca primind înaltele îndemnuri şi îmbărbătare să putem continua cu puteri înoite lupta de regenerare morală.

Bine-aţi venit I. P. Sfinţite!
Intru mulţi ani, Stăpâne!

Dr. Petru Debu.

PROTOPOPULB RAŞOVULUI
Dr. IOSIF BLAGA

Mâne va fi introdus în scaunul văduvit, după moartea regretatului dr. Vasile Saftu, al protopopiatului Braşov, noul protopop *dr. Iosif Blaga*, directorul liceului „Andreiu Şaguna" şi şef-inspectorul şcolar al regiunei Braşov. I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae ţine să prezideze acest act bisericesc, transformându-l astfel prin prezenţa sa într'o mare serbare a bisericei ortodoxe române din acest colţ de ţară.

Noul protopop dr. Iosif Blaga este o persoană bine cunoscută în Braşov nu numai ca profesor şi director, care timp de peste 30 ani a propovăduit cultura de pe catedra liceului „Andrei Şaguna", dar ca şi un membru marcant al celor mai înalte corporaţiuni bisericeşti din Ardeal, întrunind astfel toate calităţile unui perfect cunoscător al organizaţiei bisericei şi şcoalei româneşti din Arhidieceza Ardealului.

Pe lângă aceste însuşiri inomis necesare şefului administrativ al celui dintâi protvpopiat al Arhidiecezei, d-l dr. Iosif Blaga s'a mai dovedit în activitatea sa îndelungată de până acum ca un om al păcii şi bunei înţelegeri între fii aceluiaşi neam precum şi între cetăţenii conlocuitori de alte confesiuni, ca un om al muncii neobosite şi mai presus de toate ca un bărbat al cinstei exemplare — calităţi atât de necesare cu deosebire în zilele pe cari le trăim.

Terenul pe care e chemat să se afirme noul protopop, este vast şi plin de răspunderi. Războiul crâncen a lăsat în urma sa multe răni, cari aşteaptă lecuirea lor. Incunjurându-se cu oamenii de bine, de cinste şi de muncă, colaborând în strânsă legătură cu preoţii şi fruntaşii mireni ai oraşului şi protopopiatului, va putea consolida în parohii liniştea şi ordinea, îndrumând viaţa sufletească şi administrativă a bisericei ortodoxe române din Ţara Bârsei pe căile înflorirei.

In acest apostolat greu, dar înălţător, dorim noului protopop multă izbândă şi-l salutăm în scaunul istoric al protopopiatului Braşov, ca urmaş demn al unora dintre cei mai iluştri fii ai bisericii şi neamului românesc din Ardeal.

Cetăţeni

Veniţi cu toţii la **Marea Intrunire a Partidului Naţional Român** ca să ascultaţi cuvântul fruntaşilor:

Iuliu Maniu, Alexandru Vaida-Voevod, Stefan C. Pop, Mihai Popovici, Valer Branisce, Stelian Popescu, Emanoil Antonescu profesor universitar, I. Bogos, fost ministru al Basarabiei, Grigore Filipescu, I. Giurculescu, dr. Voicu Niţescu, părintele Manu şi alţii.

Intrunirea are loc în sala **Cinema-Modern** la ora 11 a. m.

Duminecă 7 Decemvrie 1924

Dovada traiicului de influinţă

sau a „sterpelirei" stampelor lui Aman

făcută de-un nou document emanat însă dela d-l Văitoianu Arthur.

Furie mitocănească a oficiosului guvernului n'are îngrădire de când părintele Camerei şi Senatului liberal s'a văzut demascat complect în chestiunea pensiei viagere a d-nei Aman, văduva pictorului celebru ale cărui vre-o câte-va stampe le *sterpelire* d-l ministru al comunicaţiilor. Nu vom lungi vorba, fiind-că avem un document care prin sine vorbeşte îndestul. Şi, ceea-ce este fatal, documentul este însăşi mărturisirea d-lui Arthur pşaport Văitoianu.

Iată-l:

Declaraţia din Cameră a d-lui Arthur Văitoianu în şedinţa de 29 Noemvrie a. c. (reprodus după textul autorizat din "Viitorul" No. 6021).

„Fiind-că în vremea războiului gospodăria mea a fost distrusă de inamicul cotropitor, deşi alţii îşi clădeau cu ajutorul lor palate măreţe, a trebuit după încheerea păcii să-mi cumpăr *de unde am găsit obiecte casnice necesare* şi *eftine*. Intr'o bună zi, mi s'a spus că d-l Râmniceanu, agent la Bursă, ar avea de vândut *nişte* mobilă a unei rude a d-sale şi m'am dus la adresa indicată. *Am cumpărat nişte scaune, o masă, o canapea, plătind preţul indicat într'un catalog.* D-l Râmniceanu comunicându-mi că *obiectele aparţin d-nei Aman,* **care se găseşte în mare lipsă,** *am plătit în loc de 15 mii lei cât mi se ceruse o sumă de 19 sau 20 mii.* Două zile mai târziu, d-l Râmniceanu *mi a adus nişte stampe şi-o copie după un tablou, lucrate de Aman,* spunându-mi că bătrâna, mişcată de *generozitatea* (sic) mea, *a înţeles să mi le facă cadou.* **Am primit darul şi l-am reţinut** până într'o zi când d-na Râmniceanu a venit la familia mea să ceară stampele şi copia oferită, sub motiv că bătrâna, mă'uşa ei, *i le reclamă sub cuvânt că le-ar fi vândut pe bani, fără să-i dea ei costul.* Darul a fost înapoiat imediat prin persoana d-lui Râmniceanu care il oferise".

Aşa dar d-l ministru al comunicaţiilor stabileşte precis:

1. Că a cumpărat *nişte* mobile pentru care a oferit, *generos,* în loc de 15,000 vre-o 20,000 lei.

2. Că a primit *un dar* pentru această generozitate, dela d-na Aman „care se găsea în mare lipsă".

3. Că *darul* consta din „nişte stampe şi o copie după un tablou, *lucrate de Aman*".

In nevinovăţia sa, d-l Arthur-Paşaport-Văitoianu n'a îndrăznit să cântărească preţul *cadoului! Oare nu întrecea acest preţ toată suma cu care plătise mobilele?*

De sigur.

Aşa dar, d-l Văitoianu Arthur-Paşaport cumpăra, cu generozitate, mobile din casa Aman pe preţ de 20.000 lei şi nu roşeşte să primească (pentru că plătise 4—5000 lei mai mult ca în catalog) un dar dela o bătrână, văduva unui mare pictor generos, care donând statului averea sa a lăsat să aibă grijă statul de soţia sa, care azi este în mizerie, — un cadou care întrecea, *în valoare,* cu mult suma întregei plăţi pentru cumpărătura sa generoasă!...

Bătrâna d-na Aman, afirmă că i s'au **luat** tablourile pentru *înlesnirea votărei unei pensiuni viagere mai corespunzătoare vieţii de azi.*

Deci, cum să nu credem că d-l Arthur-Paşaport-Văitoianu-

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Stampă a sterpelit cadoul nu l'a primit pe drept — după ce nici n'a făcut vre-o *intervenţie* (promisă) pentru pensie?!..

Este o justiţie imanentă: vinovatul mărturiseşte păcatul fără să vrea. Şi d-l Arthur-Văitoianu *Stampă sterpelită*, a mărturisit.

* * *

Trebuie să spunem că pictorul Aman a lăsat casa sa, împreună cu tablourile din ea, statului. Văduva primea o pensie viageră de 700 lei şi numai acum în urmă i s'a făcut pensie de 4000 lei. Averea lăsată statului de Aman este nepreţuibilă.

Cu toate acestea, d-l Văitoianu-Stampă a vrut să estorcheze dela văduva săracă, în mizerie, a lui Aman, valori rare şi neplătibile de cât cu graţioasa sa întindere de mână.

Iată o nouă declaraţie a d-nei Aman, după ce d-l Paşaport-stampă-Văitoianu, ministrul al ţărei, a vrut să se folosească de scrisoarea unui agent de bursă, ca s'o desmintă:

Declaraţiune

„Relativ la declaraţiunile făcute în Cameră de d-l ministru Arthur Văitoianu, cu ocaziunea comunicărei d-lui deputat Victor Moldovan, afirm următoarele:

D-l ministru Arthur Văitoianu a primit dela mine tabloul şi albumul pentru intervenţiunea ce mi-a făgăduit că o să facă ca Statul să cumpere toate obiectele ce mai rămăsese în posesiunea mea dela neuitatul meu soţ pentru a fi adunate în Muzeul Aman.

Este inexactă prin urmare afirmaţiunea d-sale că i-am dat tabloul şi albumul drept cadou pentru că mi plătise cu un preţ prea mare obiectele şi mobilierul cumpărate dela mine.

Am aşteptat zadarnic aproape 2 ani ca Statul să cumpere obiectele amintite şi atunci, văzând că la nenumărate scrisori ce i le-am trimis d-lui ministru Văitoianu nu am primit nici un răspuns şi că la audienţa pe care i-am cerut-o d-lui ministru, n'am fost primită, mă hotărâsem să dau publicaţii acest caz. Numai acum aproape la 2 ani, aflând poate de hotărârea mea pe care nu o ascundeam, mi-a trimis tabloul şi albumul.

Mizeria în care trăesc nu-mi îngăduia să fac cadou unui ministru, dimpotrivă mă forţa să vând chiar şi mobilierul din casă ca să pot trăi.

Bucureşti, la 1 (unu) Decemvrie 1924.

Ana Th. Aman

Ce spune d-na Aman

Un reprezentant al „Luptei" a vorbit cu d-na Aman. Domnia sa i-a declarat:

— „Iată, Domnule, acestea sunt declaraţiile mele, şi le menţin întocmai. „M'au furat... M'au furat"...

D-na Aman plânge sfâşietor. Ochii celor de faţă lăcrimează...

— „La licitaţia din 1923, printre alţii, au cumpărat şi generalul Arthur Văitoianu, Richard Franasovici şi d-na Hoenig, rude bune între ele.

„D-l Arthur Văitoianu a „cumpărat" o canapea şi 6 scaune pe 14,000 lei; o masă cu mozaic de Florenţa cu 6000; 7 pahare colorate autentice cu 1000 lei; 1 cană majolică colorată 500 lei.

„Aceste obiecte sunt antice, de mare valoare, şi ministrul mi le-a luat mai pe nimic. Mobilierul era din colecţiile cumpărate de Aman dela Paris, din vânzările dela hotel Druhot, şi Aman nu cumpăra orice... Un expert ar putea uşor să constate valoarea lor colosală. Intre altele, două mobile [illegible]lorează o avere.

„Mobila de mozaic de Florenţa am cumpărat-o noi, în vremuri normale, din Italia, cu 6000 franci aur. E o mobilă autentică. Azi ar valora poate 200.000 de lei. Generalul Văitoianu mi-a „cumpărat-o" cu 6000 lei hârtie!

„Paharele nici nu am vrut să le vând, fiind nu numai o amintire, dar o valoare!

„Toată argintăria mea, ministrul i-a dat-o lui Hoenig, ruda sa, care îngrijeşte pe Al. Văitoianu! Erau 12 tacâmuri de argint Louis XVI, veritabile. Nu 1000 lei, ci o comoară valora un tacâm atât de rar!

„Mau furat cu toţii"!... Plânsul d-nei Aman este sfâşietor.

* * *

Ca să se vadă ce preţ are *darul* sterpelit de d-l ministrul al comunicaţiilor este destul să spunem preţul unei stampe (inferioară celor din volum) expusă la o librărie din Bucureşti: 5000 lei.

Ori stampele sterpelite şi redate de teama scandalului, *valorează cu mult mai mult*. Unde ţi e generozitatea, d-le Văitoianu?

Cu toate aceste dovezi, oficiosul guvernului, angajându-se în apărarea ministrului acaparator de stampe celebre, pe preţ de *intervenţii* — aruncă fruntaşilor Partidului Naţional insulte grosolane. Unul dintre parlamentari ni spunea:

„Canalia latră, neputincioasă, ca o javră.

„Cât priveşte pe d-l ministru al comunicaţiilor, d sa a pierdut de mult dreptul de-a vorbi de cinstea sa personală".

———

Apărătorii celor loviţi

Cazul scandalos al stampelor Aman, sterpelite de dl ministru al comunicaţiilor, pune în lumină nu numai afacerea tristă, în sine, ci şi calea largă ce-o deschide Partidul naţional, prin deputaţii săi, spre adevăr şi dreptate.

Deputatul Victor Moldovan, unul dintre entuziaştii luptători bravi ai Partidului naţional, este astăzi bine cunoscut de întreaga ţară prin acţiunea binefăcătoare, care duce spre lumină, adevăr şi dreptate.

Dna Aman, bătrâna văduvă a pictorului uitat de guvernele noastre cari nu-şi amintesc ce au datorii morală şi materiale faţă de urmaşii donatorilor generoşi — o spune foarte bine:

„Cea din urmă nădejde mi-a rămas în presă... Făcusem scrisoarea şi vream s'o trimit când a izbucnit scandalul cu paşapoartele (afacere în care numele Văitoianu este compromis N.R). Văzând că dl Victor Moldovanu a luat cuvântul în acea chestiune, i-am trimis scrisoarea mea, *ca să mă apere...*"

De cine?

De puternicii zilei.

Iată rolul de adevărat luptător pentru adevăr, dreptate şi cinste pe care-l întrupează deputatul Partidului naţional.

Din toate unghiurile ţării vin cereri de apărare trimise dlui V. Moldovan şi deputaţilor noştri.

Nu este acesta certificatul cel mai strălucit, care încunună acţiunea unui partid politic? Am vrea să ni spună dl Brătianu, de va fi primit când-va acest omagiu de încredere populară.

Munca şi plata învăţătorilor

— Săraci în plată dar bogaţi în inspectori, revizori, subrevizori şi abonamente la reviste. —

Intr'un articol de ziar, nu putem cuprinde în intregime problema gravă a învăţătorilor. Vom da numai câte-un moment din viaţa acestora, ca să se vadă anomaliile *reformelor* şi *dispoziţiunilor* ministeriale, faţă de soarta mizeră, de care are parte învăţătorul.

De pildă, plata: învăţătorii din Transilvania sunt plătiţi dela 1300—2600 lei lunar. Din salarlul unui învăţător cu 1300 lei lunar i se detrag sub diverse forme 350. Cum poate trăi azi cu 950 lei pe lună.

Ce muncă trebuie să depuie în schimbul acestei plăţi?

La şcoala primară dela 8—11 a. m., 2—4 p. m. Pe urmă suplimentele, fără salariu, cam 12—24 ore pe săptămână.

Nu s'a isprăvit însă.

Şcoala de adulţi, 2 ore în fiecare zi.

Iar ca o încoronare a muncei acesteia vin scolile de ucenici (acolo unde sânt) cu o plată de 400 lunar din cari se retrag, impozite, 70 lei, deci rămân 330 lei.

Au însă ceva din belşug, învăţătorii: personalul de control. In administraţia ungară era un (1) inspector pe judeţ. Azi au 1 revizor-şef, revizori sub-şefi, sub revizor pe toată plasa, 4 slujbaşi la revizorat — toţi scoşi din rândul învăţătorilor, lipsind şcoala de puterile acestea de învăţământ. Şi câtă lipsă de învăţători este?!

De ce i astfel? Fiind-că *totul* se bazează pe căpătuiri de persoane şi nimeni nu se interesează de şcoală.

———

Inhumarea a 51 Eroi

căzuţi pentru întregirea neamului.

Clipe de înălţare sufletească în comuna urbană Predeal.

Pe-o vreme frumoasă cu soare dătător de viaţă, Duminecă în 30 Noemvrie a. c. în faţa drumului care duce la Bran pe valea Râşnoavei — la iniţiativa profesorului de agricultură dela şcoala normală de fete din Predeal şi Braşov d-nul *Dumitru Fritz* — în acelaşi timp delegat al societăţii „Mormintele Eroilor" — la sprijinul incontestabil de mare al d-lui colonel *Calistrat Sioenescu*, al d-lui maior *Enescu*, al d-lui primar al comunei *N. Munteanu*, al Consiliului comunal, s'a exoperat dela societatea „Mormintele Eroilor" aprobarea exhumării osămintelor sfinte a 51 eroi căzuţi pentru întregirea neamului în văile pitoreşti ale Predealului.

Reinhumarea lor la locul aşezat pe Valea Râşnoavei, unde se va face cimitirul de onoare, s'a făcut cu mult fast şi pompă religioasă.

Publicul compus din intelectuali şi popor, din şcoala normală de fete din Predeal, Orfelinat. C. F. R., şcoala primară, o companie a reg. IV vânători, a luat parte la acest act solemn ascultând cu atenţie slujba făcută cu cucernicie de preoţii Mănăstirii din Predeal. Dela Mănăstirea din Predeal publicul a format un impozant corteglu până la locul unde se va face cimitirul de onoare — la locul reînhumărei eroilor.

Aici d-l maior Enescu, într'o cuvântare rostită cu elocinţă şi cu mult sentiment, a zis despre eroi următoarele cuvinte de adevăr:

„Deşi în curând resturile voastre vor fi înghiţite de pământ, totuşi voi trăiţi, sufletul vostru e în ceruri la dreapta Tatălui, locul de onoare, iar numele vostru e scris în cartea de aur ce va sădi în sufletul tinerilor vlăstare, cum aţi înţeles a vă face datoria".

Delegatul soc. „Mormintele eroilor" şi profes. de agricultură Dumitru Fritz, într'o cuvântare foarte simţită, spusă cu tot entusiasmul tineresc ce-l caracterisează, mulţumeşte d-lui colonel Stoenescu, d-lui maior Enescu, pentru munca depusă, pentru timpul jertfit în serviciul nobil şi frumos al reînhumării osămintelor sfinte ale eroilor căzuţi pentru întregirea neamului. Cuvântarea a fost ascultată cu mare atenţiune.

Au urmat recitările elevelor de la şcoala normală. Apostol Ecaterina clasa II. nor. şi Negoiţa Smaranda clasa II nor. Cea dintâi a recitat „Dormiţi în pace", cea de a doua recitarea „Opriţi-vă o clipă", ambele poezii de căp. Aurelian Păunescu, Corul şcoalei normale de fete a executat frumos cântarea „Dormiţi uşor".

La urmă compania IV vânători de munte a tras focuri de arme peste mormintele eroilor, dând astfel onorurile cuvenite militare.

Terminându-se această frumoasă sărbătoare, publicul mulţumit sufleteşte, s'a întors acasă.

Subsemnatul asistând la această sărbătoare, am rămas elevat sufleteşte şi am pornit cu convingerea, că acolo unde este bună înţelegere, muncă cinstită, pusă în serviciul bine înţeles al înaintării neamului nostru, unde toţi intelectuali, fie militari, fie civili ţin legătura cu poporul, se pot face lucruri frumoase. Aşa a fost în comuna urbană Predeal.

Laudă se cuvine Predelenilor.

Braşov, 2 Dec. 1924.

Eugen V. Saftu,
prof. de religie la liceul de fete „Principesa Elena"

———

Conferenţele profesorului I. D. Ştefănescu la Braşov

După trecere de aproape un an de zile de când n-a mai fost în oraşul nostru, *Profesorul I. D. Ştefănescu*, directorul artistic al Fundaţiei Principele Carol şi *organizatorul secţiei române la expoziţia internaţională de artă din Veneţia* — va sosi săptămâna viitoare în Braşov spre a ţine o serie de 4 conferinţe.

Subiectul, instructiv şi atrăgător, atât prin materialul de informaţie cât şi prin posibilitatea unei priviri sintetice a desvoltării culturii româneşti în ultima vre, me expus cu darul de fin povestitor al mult apreciatului conferenţiar — este: **„Cultura românească în ultimul sfert de veac".** (*Universitatea, Literatura, Teatrul, Muzica, Artele plastice, România la Expoziţia internaţională de artă din Veneţia*).

Conferenţele au loc *Luni 8, Marţi 9, Miercuri 10 şi Joi 11 Decemvrie* orele 6 şi un sfert până la 7 jumătate seara, în aula liceului Andrei Şaguna.

Bilete şi informaţii la Libraria Cooperativă (Str. Principele Carol).

N. I.

BEŢIA

Conferinţa populară ţinută la Dârstea-Braşovului la 23 Nov. 1924 de dr. AL. TALAŞESCU

II.

Pentru ca să mă puteţi înţelege bine, vă povestesc o întâmplare ce s'a petrecut în faţa unui tribunal din Rusia, faptă istorisit de marele scriitor şi filosof rus contele Tolstoi.

Un bucătar şi-a omorât pe stăpâna sa şi pentru aceasta crimă a fost adus la judecată.

Iată cum a explicat el fapta sa în faţa judecătorilor lui:

„Eram hotărât să o omor pe stăpâna mea, fiindcă era foarte rea, se îmbăta şi ne bătea cu cnutul ca pe vite. Seara întotdeauna se îmbăta cu Vutcă şi aşa se culca de dormea dusă.

Intr'o seară cu chef fase, am intrat în dormitorul ei, unde durmea trântită pe pat. Aveam în mână un cuţit mare de bucătărie; m-am apropiat de ea, am ridicat mâna să-o străpung dar.. ceva m'a ţinut îndărăt şi n-am îndrăzuit să o lovesc. Aşa am dat îndărăt şi am intrat în sofragerie, unde pe bufet era o jumătate sticlă de Vutcă, rămasă dela stăpâna mea. Am golit-o în câteva înghiţituri. După puţine minute am simţit cum sângele mi se încălzeşte, cum capul mi se aprinde, cum acea putere misterioasă care mă reţinuse adineoră să-mi omor stăpâna, a dispărut şi, ca o fiară sălbatică, mă repezi spre patul ei şi îi implântai cuţitul până la mâner în pept.

Ea gemu, se înbolbă la mine şi se rostogoli din pat, dar nu murise. Imi era teamă că lovitura nu a fost mortală şi că ea m'a recunoscut. Trebuie s'o omor de-a binele. Dar îmi trecuse curajul să-i pot da încă o lovitură. Astfel îngrozit de fapta mea mă retrăsei în salonaşul de lângă dormitor şi mi-am pus capul între mâni şi ascultam horcăitul ei. Atunci ochi mi căzură pe o cutie de ţigări de Havană, aprinsei una şi trăsei câteva fumuri puternice în piept.

Acele câteva fumuri, ca şi înghiţiturile vutcei, îmi deteră un nou curaj, mă repezii, iar în iatac şi îi dădui lovitura de graţie, stăpânei mele".

Din această mărturisire a unui păcătos criminal, d-voastră puteţi lesne să înţelegeţi, că omul n-ar fi fost în stare să făptuiască omorul, fără ajutorul băuturilor cari i-au *amorţit conştiinţa*.

Ce este dar beţia?

Beţia, fie ea provocată de către orice fel de băutură alcoolică, de către orice fel de medicament stupefiant, adecă ameţitor, cum e tutunul, opiul, hasişul, laurul, brânduşa, mătrăguna, — beţia nu e altceva decât *amorţirea conştiinţei omului*, fie aceasta amorţire cât de uşoară, sau cât de grea.

Cum se face aceasta amorţire? In creerul omului există un sistem de celule, adecă de substanţa cenuşie, care are menirea *controlului* gândirei şi a faptelor noastre. Este ceea ce se chiamă registrul superior, presidiul inteligenţei noastre, care ne pune în stare să ne dăm seamă, să judecăm, să cântărim vorbele, scrierile şi faptele noastre.

De multe ori vreai să fac ceva, dar te resgândeşti, judecata ta dreaptă te opreşte şi-ţi dă alt sfat, mai bun. Atunc este de ajuns ca să introducem în sângele nostru şi cu el în creer puţină beutură amorţitoare şi imediat dispare opreliştea, numai decât judeci altfel şi eşti gata să făptueşti ceva ce mai înainte erai împiedecat de către conştiinţa ta cea dreaptă.

După ce trece efectul ameţelei, omul recunoaşte greşala şi se căeşte, dar dacă se repetă mai des această amorţire de conştiinţă omul poate ajunge în o stare de perdere completă a voinţei sale, el nu mai poate să lucreze decât dacă i este amorţită conştiinţa, şi în urmă se perde pe deplin judecata, iar omul devine mai rău ca un animal, căci acesta îşi păstrează cel puţin firea sa pe care i-a dat-o Dumnezeu.

Ce se mai întâmplă cu omul care s'a robit beţiei? Nu e vorbă numai de mintea lui, dar şi de celelalte organe ale trupului lui, cari toate trec prin diverse schimbări şi îmbolnăviri.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cercul studenților din „Țara Bârsii" (București)

— După doi ani. —

Priveşti în urmă, prin prisma colorată a amintirilor şi, rând pe rând, icoane din vremurile apuse îţi trec pe dinaintea ochilor, iar în suflet cearcă să încolţească regretul după clipele ce îţi-au fost atât de dragi.

Intr'un colţ, la „Imperial", o seamă de tineri universitari discută domol, cu „schwarz" ul înainte, planul organizării primei serbări a societăţii întemeiate doar de trei-patru zile. Rar, glasul unuia se ridică, pentruca părerea lui să aibă ascendenţă asupra celorlalte şi apoi, parcă printr'o înţelegere tacită, tonul se coboară şi „capitola chestiune" ce preocupă mai mult sufletele, de cât mintea entuziaştilor iniţiatori ai Cercului studenţilor din „Ţara Bârsii", e desbătută, în toate amănuntele ei (utile şi inutile) până târziu, când scaunele aşezate peste mese, anunţă ironic sfârşitul primei adunări a comitetului.

Hotărât lucru! A fost mult entuziasm!

Că înfiinţarea cercului nostru a fost o necesitate ce corespundea timpului — şi ca să generalizez cazul — înfiinţarea cercurilor studenţeşti pe judeţe, cred că nu are nevoie de multe explicaţii.

După războiul din care România a ieşit cu hotarele lărgite, s'au ivit o sumă de probleme de-o egală importanţă. Grabnica lor soluţionare se impunea în primul rând Statului. Şi, cum refacerea economică avea prioritate, în jurul acestui punct se concentrează atenţia tuturor. Noui energii se pun în mişcare şi opera de regenerare începe.

Am auzit însă atunci un glas, prin care vorbia parcă ţara noastră întregită, rostind două cuvinte: *unificare sufletească*. Unirea politică, numai aşa putea prezenta garanţii de trainică şi lungă durată. Cele două cuvinte au prins. Societăţi culturale se închegă în diferitele unghiuri ale ţării. Reviste de avant-gardă naţională se postează, santinelă credincioasă — cu arma cuvântului, la cutare punct înaintat de graniţă. Teatrul Naţional, porneşte neuitatele lui turnee de propagandă culturală prin provinciile alipite. Alte trupe de teatru, printr'un lăudabil spirit de imitaţie, având la bază însă acelaş suport sufletesc, fac acelaş lucru. Importanţi factori culturali ţin conferinţe, acolo unde cuvântul românesc, din cauza vitregiei vremurilor „pajurei cu două capete" a stat sute de ani înăbuşit în sufletele celor ce simţiau româneşte.

Atunci şi sub impulsul acestei necesităţi categorice: unificare sufletească, tinerimea universitară, a căutat să se manifesteze în afară de viaţa închisă între zidurile Universităţii şi forma sub care această manifestare s'a dovedit a fi utilă, apare în aceste cercuri studenţeşti, create la început numai cu scop de propagandă culturală şi naţională.

De aici a pornit şi cercul nostru.

Azi, avem în urma noastră doi ani de activitate. (Cred că e justificat cuvântul activitate). La noi s'a înţeles dela început că o societate nu trăieşte numai prin simplul fapt că şi-a atârnat de-asupra uşii o firmă pretenţioasă, sau numai prin adunările ordinare au extra-ordinare ţinute cu o regularitate matematică de două ori pe lună. S'a înţeles că pentru a merita numele de cerc *studenţesc* e nevoie de muncă; şi s'a muncit.

Cu paşi timizi de începători fără experienţă, organizăm o primă şezătoare la Braşov. Incurajaţi de succesul avut, datorit în bună parte numerosului public asistent, căruia trebuie să i mulţumim din nou acum, ne manifestăm de câte ori ni se dă ocazia, de astă-dată, numai la sate. Către sfârşitul anului şcolar, cineva agită ideia unui turneu de propagandă. Ideie realizabilă pentru alte cercuri, probabil fiind că prezenta prea multe incoveniente, la noi se pune în practică. Cu acest turneu — despre care s'a vorbit la timpul său — se încheie primul an de existenţă al soc. noastre.

Al doilea an începe în împrejurări potrivnice ori cărei tendinţe de manifestare — nu numai manifestări în sensul celor de mai sus. Aşa numitele „mişcări studenţeşti" isbucnesc pe neaşteptate. Toată lumea urmăreşte cu atenţie desfăşurarea evenimentelor, latrunirile cu ori ce caracter sunt oprite. Cercul se adună cum, şi pe unde poate. Dar cursurile la Universitate sunt suspendate „până la noui ordine". O parte din membrii plecând la „vetre", activitatea începută în vederea organizării unei serbări în sărbătorile Crăciunului, e întreruptă. — In sărbătorile Paştilor (1924) ne facem datoria faţă de Feldioara şi Braşov iar vara (1924) turneul încoronează al doilea an de muncă statornică, pusă în slujba neamului.

Toţ în aceşti doi ani de activitate intră cele 4—5 biblioteci populare, înfiinţate sau ajutate cu cărţi, precum şi modesta contribuţie a cercului la lista de subscripţie deschisă de iubitorul director al ziarului „Universul".

•

Aici ne găsim azi, când cercul trece sub conducerea unui nou comitet.

Programul, pe care vom căuta să-l realizăm, în punctele esenţiale, nu se deosebeşte mult de cel al antecesorilor. Vom merge la sate ca organizatori de serbări, şezători şi bibtioteci populare, cu aceiaşi dragoste ca şi până acum. Tradiţionalul turneu îl vom întreprinde cu ori câte sacrificii. — Vom păstra legăturile cu Braşovul, cu profesorii, îndrumătorii noştri de ieri, acei cari prin binevoitoare sfaturi, timp de opt ani ne-au călăuzit pe calea sigură cinstită, pentru a ajunge să fim folositori societăţii şi neamului.

Şi noul comitet îşi mai ia o sarcină, pe care o va putea duce la bun sfârşit numai când acei cărora se adresează vor şti să'şi facă datoria de buni români şi de susţinători ai unui scop ce merită să fie încunjurat.

E vorba de strângerea de fonduri în vederea înfiinţări unui cămin, pe seama studenţilor din „Ţara Bârsii".

Fireşte, problema prezintă dificultăţi evidente. Actuala criză financiară se opune gesturilor generoase. Donaţiunile oameni lor noştri de bine ce să făceau pe vremuri pentru scopuri similare, la noi în Ardeal azi sunt reduse la număr. Lucrul se explică printr'o concepţie materialistă a timpurilor noastre, concepţie, care la rândul ei desigur îşi are o explicaţie. — Şi dacă e aşa, foarte logic se pune întrebarea; De unde veţi strânge banii, pentru căminul pe care l preconizaţi?

Să fim înţeleşi! Scopul nostru deocamdată e *strângerea de fonduri*. — Ar fi ridicol să ne gândim la cămin, într'un viitor apropiat. Asta ar dovedi o mentalitate nu tocmai echilibrată. Dar suntem convinşi, că mai târziu — dacă ni se va da concursul. — „Ţara Bârsii" va avea un cămin studenţesc la Bucureşti. Noi suntem datori să începem. Generaţiilor ce vin, le rămâne de înfăptuit opera.

Ori cum, discuţiunea asupra chestiunei căminului rămâne deschisă. Desigur, se vor găsi, printre fruntaşii Braşovului, oameni cari să ne înţeleagă.

Până atunci însă, încrezători în forţele noastre, luptând solidari sub steagul aceluiaşi ideal, noi începem activitatea acestui al 3-lea an, cu un „Doamne ajută!" spus din toată inima.

Bucureşti, 28/XI 1924.

Preşedintele cerc. stud.
„Ţara Bârsii"
Colan Ion,
stud. în litere.

Prizonierii români din Rusia

Un comunicat al ministerului de războiu.

Ministerul de război a dat următorul comunicat:

Un ziar de dimineaţă publică o informaţiune cu privire la prizonierii noştri aflători încă în Rusia Sovietică, prin care arată că aceşti prizonieri sunt rusificaţi cu forţa şi că nimeni nu se interesează de soarta lor.

Pentru ca opinia publică să fie precis informată asupra acestei chestiuni, ministerul de război dă următoarele relaţiuni:

In Rusia Sovietică se mai găsesc circa 5000 prizonieri, originari din teritoriile alipite, cari au aparţinut fostei armate austro-ungare şi cari devenind cetăţeni români trebue să fie repatriaţi de România.

Dacă ei n'au putut fi repatriaţi la timp, aşa cum au fost repatriaţi cei 25.000 camarazi de ai lor între anii 1919—1922, aceasta se datoreşte faptului că Nansenhilfe, Liga Naţiunilor şi Crucea Roşie Internaţională şi-au încetat acţiunea de repatriere în anul 1922.

De atunci orice alte încercări, prin intermediul altor state, au rămas infructuoase.

In Octomvrie 1924, ministerul de războiu fiind informat că Nansenhilfe şi-ar relua acţiunea, a făcut demersurile necesare pentru a stabili modalităţile repatrierii acestor prizonieri în caz când ea va fi posibilă.

Abonaţii cari ne fac reclamaţiuni şi comunicări în scris în chestia ziarului sunt rugaţi a ne indica întotdeauna şi n-rul de pe adresă sub care li se trimite ziarul.

Cangrena.

Marele ziar „UNIVERSUL" publică la loc de frunte următorul articol:

Se întinde în toate părţile şi de sus până jos.

Nu e zi să nu se descopere noui fraude şi, spre gloria infractorilor, din ce în ce mai uimitoare. Unii bat recordurile îndrăsnelilor de la noi; alţii, merit şi mai mare, obţin recorduri mondiale; şi pentruca să nu treacă neobservate, incorectitudinile au grija să se sublinieze prin recrutarea personalităţilor cu vază, cari se transformă din censorii de eri în acuzaţii de azi.

Tribunalele nu mai pridideşc instruind abuzuri de toate felurile asupra banului public; mandatele de depunere curg; confirmările dau loc la dezbateri senzaţionale, care imprimă liberărilor ulterioare un caracter suspect.

Fiece „afacere" se prezintă ca nucleu al unor grave şi complicate nereguli. El se desvoltă cu o repeziciune anormală, curând ia loc alături de fraudele precedente şi contribue vârtos la prestigiul amoralităţii crescânde.

Parlamentul nu mai este laborator legislativ; în orice caz, această preocupare s'a coborât dela nivelul misiunei principale a Camerei şi Senatului la rangul de preocupare secundară. Activitatea cea mare o formează denunţurile, acuzaţiunile, veştejirile, — adesea preludiu al acţiunilor publice deschise de parchet, dar de multe ori numai avertismente imprudente de cari vinovaţii se folosesc ca să se pună în gardă.

Cangrena se întinde.

S'ar crede că intervenţii locale şi energice ar fi salvatoare. Eroare şi amăgire. Infecţia nu se mai poate localiza: ţâşneşte din toate părţile.

Un singur leac există şi anume suprimarea organului pe care a pus stăpânire. Regimul ce ne conduce este grav atins. Statul nu poate fi lăsat în starea aceasta. Toată lumea cu mintea limpede o vede. Dar aceasta nu e merit. Meritul este ca, în ordine şi legalitate, să-şi dea mâna şi să pue umărul, spre a reda ţării starea de sănătate şi moralitate, în care trebue să se întărească şi să se desvolte.

Cangrena se întinde.

PANAIT ISTRATI

— Autorul cometă. —

de **Petru Bănescu**

Un român, unul din cei mulţi cu care soarta se poartă vitreg, un iluminat în sensul literar al cuvântului, după o viaţă sbuciumată şi plină de mizerii şi după o încercare de sinucidere, parvine să fie *descoperit* de un scriitor cu autoritate din Apus şi vagabondul cu sufletul ales este dintr'odată scos la lumină. Lucrul prezintă interes pentru noi din două motive: Intâi fiindcă ne dovedeşte odată mai mult, câte talente viguroase se ucid prin nepăsarea publicului şi lipsa de pătrundere a celor chemaţi să facă selecţiunea în literatură, şi apoi fiindcă rătăcitul aflat este român.

Câte asemenea suflete mari, calităţi necontestate, talente sdrobitoare, nu zac necercetate de nimeni sub haina sdrenţăroasă a desmoşteniţilor sorţei sau în cazuri mai bune — dacă mai bune pot fi — condamnate pentru vecie de cerberii revistelor literare sau de lipsa de îndrăsnală a celor ce le poartă în suflet!

Iată-l pe Panait Istrati. Un om cu calităţi alese, un suflet mare, un talent lipsit de sprijinul necesar şi nebăgat în seamă. Un lucrător pe care inconsecvenţa unor calităţi superioare nu-l lasă să se fixeze într'o meserie ci îl poartă din atelier în atelier, din oraş în oraş, din ţară în ţară şi nu e departe de a-l purta înainte de vreme şi dincolo de hotarele acestei vieţi. Dar lama strălucitoare ce avea să-l răpună îl întoarnă soarta, îl pune în sfârşit în legătură cu autorul favorit al vagabondului, cu scriitorul către care năzuiau afinităţile sufleteşti ale autorului ce zăcea în acest vagabond, cu Romain Rolland.

Acesta îl citeşte în suflet, îi simte frumoasa chemare, îl îndeamnă şi-l lansează pe cea mai fericită paţă a literaturii mondiale. Opera recomandată se dovedeşte merituoasă, autorul se conturează dela început printre cei aleşi.

Faptul are răsunet în cercurile literare româneşti şi o revistă se întrece în laude, poate prea exagerate, faţă de scriitorul cel nou. Lucrul are darul de a supăra oarecari bisericuţe literare cari caută să-i micşoreze din faimă prin câteva recenzii exagerate, în sens invers de astă dată.

Totul ar fi rămas aci. D. Panait Istrati şi-ar fi urmat drumul tras cu hotărire încă dela primul volum apărut şi nemulţumiţii ar fi trebuit să-i recunoască în cele din urmă talentul — căci este un talent. Dar lipsa de tact a tânărului scriitor îl face să ia iniţiativa condeiul întru apărarea sa şi în locul penei fine cu care zugrăvise atâtea frumoase scene şi locuri, pune mâna pe un pietroi, ca în vremea când purta la 12 ani şapca hoinarului trasă pe ochi şi începe a ameninţa cu el critica, însoţind gestul cu anume calificative ce nu pot fi tolerate nici ca spini în câmpul nobil al literaturii. Şi apoi pare apucat de o frenezie critică în care să-şi răsbune în termeni suburbani pe ori cine îi iese în cale. Astfel, n'am putut de loc înţelege o ieşire a acestui scriitor într'un număr al „Adevărului Literar" în care pe lângă unele îngâmfări, ce dovedesc o totală lipsă de modestie, ca de ex.: „..astăzi am în sfârşit şi eu „norocul" (ghilimelele sunt ale D. P. I. — N. A.) să-mi văd un vis împlinit: să privesc cu oarecare competinţă în două limbi cel puţin...", termină articolul cu următoarea perlă literară, adresându-se d-lui Gala Galaction: „Ier când vom ajunge sus pe muche, v'om avea şi noi parte la „zece băi" la Teckirghiol şi nu ne vor mai privi cu dispreţ cucoanele cari vorbesc azi franţuzeşte prin otobuzuri (sic), în loc să ne sărute picioarele". (Nu ştiu ce va fi zis Cuvioşia Sa părintele Galaction de această cavalerească invitare!)

Apoi, d-le Panait Istrati, credem că dacă vă simţiţi tare să priviţi cu competinţă în două sau mai multe limbi, nu aveţi decât să o faceţi însă trebue să lăsaţi competinţa la aprecierea cititorilor dv. nu să v'o adjudecaţi din oficiu. Apoi oricât de dispreţuitoare ar fi privirile cocoanelor ce vorbesc franţuzeşte (de altfel limba în care scrieţi dv. şi pe care îmi închipui că o iubiţi) invitaţia dumitale elegantă tot se coboară cu mult mai jos pe scara bunului simţ decât necuviinţa lor!

Poate că şi aceste originalităţi de autor răsărit ca din pământ ar fi trecut sub îngăduiala ce se acordă talentului, dacă un critic sau mai bine zis un cavaler al clasicismului de fier nu ar fi găsit nimerit să se agaţe de coada cometei celei noue. Cramponându-se cu încăpăţânare de ea pentru a-şi exhiba nu obicinuitele-i elucrubaţiuni critice ci o adevărată peltea de criticism clasico-socialo literar în a cărei elasticitate se încurcă, se sbate fără a mai putea eşi din pasta fibroasă şi, credem sincer, că singur se va fi întrebat în cursul acestei pledoarii vâscoase: care va fi concluzia acestor opt mari pagini de ziar-revistă. Şi nu ştiu prin ce minune ajunge să o scoată tocmai pe cea mai nimerită pentru autorul lor: „Minunate sunt căile tale Doamne!" zice d. H. Sanielevici în încheere şi e singura justă observaţie (fiindcă nu i a domniei sale) cu privire la aberaţiile ce semnează.

Nici nu ne ostenim să repro.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

D-l Goga, aşa cum este..

Pe pagina IV-a a „Viitorului", găsim între alte ştiri, următoarea scriscare a prof. universitar M. Dragomirescu:

Domnule Director,

„Ţara noastră" într'un *stil de mahala literară, în care recunoaştem stilul d-lui Goga,* mă insultă pentru că la Arad aş fi venit să salut Asociaţia transilvană, cu un discurs pregătit în care, aş fi „înjurat" în faţa Ardelenilor prezenţi, cu tura vechiului regat şi spurcând cu osândă grea societatea românească dintre Carpaţi şi Dunăre, în stilul circulării veninoase pentru alegeri, pe care o destăinueşte d-l Bogdan-Duică în numărul de faţă al „Ţării Noastre".

Cine a asistat la acea cuvântare, aplaudată în cinda unor socoteli de tarabă a d-lui Octavian Goga şi pe care d-sa o declară de „filipică largă şi idioată", trebuie să rămână înmărmurit faţă de atâta lipsă de bună credinţă şi cuviinţă.

Căci ideia desvoltată în acea cuvântare e simplă şi n'are nimic insultător pentru nimeni: „Astra" reprezintă în-auntrul culturii româneşti cel mai viu simbol al unirii sufleteşti — în adâncime, cum am spus eu — între straturile de jos ale poporului şi între cele de sus. Această unire sufletească, reprezentată esteticeşte prin poetul Coşbuc, în vechiul regat de-abia acum, de câţiva ani — începe să se desăvârşească printr'o întreagă mişcare culturală, în care şi „Universitatea liberă" îşi are locul ei. Şi-a recunoaşte că straturile superioare din vechiul regat au început să prindă sensul vieţii ţărăneşti, în urma Ardelenilor care au întemeiat „Astra", un adevăr cunoscut de toată lumea — înseamnează a „înjura" şi „a spurca" vechiul regat?

E drept că eu vorbind de poeţii Alexandri, Eminescu şi Coşbuc, n-am pomenit pe d-l Goga care era de faţă şi care se vede are slăbiciunea aplauzelor la scenă deschisă. Dar, ori cât de puţin obraz ar avea, acest rector al mahalalei police, tot nu se poate înţelege un asemenea atac în contra mea, decât prin cine ştie ce motive ascunse.

Şi desigur nu poate lipsi dintre cie faptul că am bicuit întotdeauna pe aceia cari amestecă politica şi cultura, cum a căutat să facă acest *poet primat la Sibiu acum trei ani şi anul acesta la Arad.*

Mihail Dragomirescu.

NOTA GR. TR.: „Viitorul" a făcut ENORMUL sacrificiu de-a strecura în pagina de anunţuri, cu litere aproape invizibile, aceasta just apreciere despre d-l O. Goga facuta de un profesor universitar, liberal — pe când d-lui Goga îi face onoarea de-a-i publica toate intrigile şi calomniile îndreptate impotriva Partidului naţional, pe pagina ziată de forţă şi cu litere grase.

Oare pentru ce?!..

Lupta electorală în Germania

Partidele republicane din Germania au constituit un bloc *Reichsbanner,* în care se înscriu milioane de aderenţi. Se scontează deja numărul lor la $3^1/_2$ milioane.

Este curios că tineretul se arată entusiasmat de acest bloc, obişnuiţi să se înscrie sub necesitatea spiritului de corp constituit. Foarte mulţi naţionalişti, cari erau crezuţi anii trecuţi partizanii lui Ludendorf, s'au înscris în acest bloc. Asociaţiile naţionaliste au pierdut mult teren şi din cauza neînţelegerilor dintre şefii de partide.

Cu toate încercările de a sparge organizaţia *Reichsbanner,* cei mai mulţi rămân credincioşi ei, fiindcă găsesc o camaradarie plăcută şi asociaţia se bucură de favoarea poporului.

Din punct de vedere politic, *Reichsbanner* reprezintă un element de ordine, sigur şi demn de încredere, care este în acelaş timp sanctuarul republicanismului german.

Trebue să mai adăogăm un amănunt care să fie reţinut asupra alegerilor: partidele republicane luptă sub culorile steagului *negru-roşu-auriu* (drapelul Republicei) şi cele reacţioanre şi naţionaliste sub drapelul negru-alb-roşu (cel al imperiului Hohenzolernian).

Mulţumiri

Dela Societatea T. H. V. din Braşov ni s'a trimis pentru orfanii din războiu, suma de 300 lei, ca dar pentru pomul de Crăciun.

N'am cunoscut până azi această societate şi nu ştiu nici azi ce sens are cele trei litere mari; îmi închipui însă, că această societate are un scop frumos, umen şi cuprinde în sânul ei membrii de o cultură şi educaţie deosebită, mai cu seamă că ne oferă, fără a cere, unde dela alţii ceri de repeţite ori şi nici atunci nu dau.

Mulţumind acestei mărinimoase societăţi, de darul ce ni-l oferă, profit cu această ocaziune, a aduce aminte acelora care aşteaptă cu dreg şi belşug sărbătorile Crăciunului, că în Braşov există un comitet al societăţii **„Ocrotirea orfanilor de războiu"**, care are sub îngrijirea sa, pe toţi orfanii de războiu din judeţ şi oraş şi un **Cămin studenţesc** cu 25 elevi de liceu, dela liceele *Şaguna şi Meşotă,* lipsiţi de mamă şi tată, cărora încă am fi datori a le îndulci sărbătorile, cu o hrană mai bună şi cu o haină mai caldă.

Pentru toţi aceştia, mulţumesc din tot sufletul, celor cari s'au gândit la ei şi celor cari se vor îndura pentru ei, cu obolul lor cât de mic, dar dornic şi binevoitor, pentru comitet

M. Popescu-Bogdan,
preşedintă.
Str. Pantofari No. 3.

Subprefectul Judeţului Braşov.

No. 5924/1924.

CONCURS

Pentru întregirea postului de cancelist II. devenit vacant prin demisionarea din comuna Tărlungeni jud. Braşov, publicăm concurs conform art. 78 din Regulamentul pentru aplicarea legii statutului funcţionarilor publici.

Reflectanţii sunt invitaţi a-şi înainta cererile însoţite de documentele prevăzute în statutul şi regulamentul funcţionarilor publici (art. 5 şi 37 şi 7) cel mult până la 31 Decemvrie 1924 la comisia de numiri şi înaintări a judeţului.

Retribuţiunile sunt:

Leafa bugetară lunar 1200 Lei. Adaus de funcţie lunar 300 Lei. Venitul biletelor de vite şi al biletelor de identitate.

Braşov, în 27 Noemvrie 1924.

(ss) *Servaţius,*
subprefect

1133 1—1

Subprefectul judeţului Braşov.

No. 5922/1924.

Publicaţiune de licitaţie

Pentru imprimarea „Gazetei Oficiale" a judeţului Braşov pe timpul dela 1 Ianuarie până la 31 Decemvrie 1925 se publică licitaţie care se va ţinea conform dispoziţiunilor cuprinse în art. 72—84 al legii contabilităţii publice în ziua de 5 Ianuarie 1925 ora 10 a. m. la Subprefectura judeţului Braşov la camera 10 etaj I.

Gazeta oficială a judeţului apare de 2 ori lunar în 150 exemplare în formatul $23^1/_2 \times 32^1/_2$ cm.

Reflectanţii sunt invitaţi a înainta ofertele în scris până la data de mai sus la Suprefectura jud.

Vadiu 10% al preţului oferit. Condiţiunile detailate de licitaţie şi de contract se pot primi zilnic în orele oficiale la Subprefectura judeţului.

Braşov, la 26 Noemvrie 1924.

(ss) *Servaţius,*
subprefect.

1132 1—1

Spirtul „DIANA" Franzbranntwein
este singura marcă veritabilă.
Să ne dea atenţiune numelui „DIANA".

Rador No. 747. 246 21—2

„VELICAN"

este cel mai nou şlager pe terenul industriei de lichior, fabricat de destileria Ursus al firmei FRIEDRICH CZELL & FII grupa Dr. WILLHELM CZELL în Braşov.

„Velican" este cel mai modern lichior, care nu poate lipsi dela nici o masă.

„Velican" se destilează din frunze, flori şi fructe.

„Velican" se fabrică numai prin FIERBERE.

„Velican" este întăritor, aromatic şi plin de foc fără a produce gust amăriu.

„Velican" e cel mai bun regulator al stomacului.

„Velican" se găseşte în toate băcăniile, bodegile, coletăriile şi cafenelele

„Velican" este unic în feliul său şi pretutindeni.

Saxonia 8426 1115 3—3

Subprefectul judeţului Braşov.

No. 5940/1924.

Publicaţiune.

Se aduce la cunoştinţa generală, că subprefectura Judeţului Braşov, va vinde prin licitaţie publică în ziua de *10 Ianuarie 1925* la ora 11 a. m. *un car şi 2 trăsuri.*

Preţul de strigare *pentru car va fi* de *Lei: 600 —*

Preţul de strigare pentru trăsuri va fi *de Lei: 2000 şi 1000.*

Licitaţiunea se va ţinea în conformitate cu dispoziţiunile Art: 72—83 din legea asupra contabilităţei publice, la subprefectură, în camera No. 10. etaj I.

Ofertele în scris se vor înainta până la data indicată mai sus Subprefecturei, sau se vor depune chiar la începerea licitaţiunei însoţite de garanţia de 5% din preţul strigărei.

Oferte verbale sau supraoferte nu se primesc.

Informaţiuni se pot lua zilnic la Subprefectură, camera No. 10.

Braşov, la 26 Noemvrie 1924.

(ss) *Servaţius,*
subprefect.

1131 1—1

SCHIURI

de toate mărimile au sosit la magazinul pentru articole de Foto şi Sport.

HERMAN GUST

PRUNDUL ROZELOR No. 19.

Saxonia Nr. 3404 1099 8—3

Nr. 25390/1924.
cons. oraş.

Publicaţiune.

Pe baza informaţiunilor primite de Consilieratul agricol din Braşov se face cunoscut *proprietarilor expropriaţi că arenzile pentru terenurile expropriate* pe anul 1924 se vor plăti în parte prin Consilieratul agricol după incassarea lor de cei îndreptăţiţi în parte prin Cassa Centrală a Improprietăriri din Bucureşti str. Sft. Dumitru No. 2.

Spre acest scop fiecare proprietar al unui teren expropriat trebuie să facă cereri adresate Consilieratului agricol, respective Cassei Centrale susmenţionate. Pentru deslişirile detailate proprietarii să se adreseze *Consilieratului agricol, Braşov Târgul cailor 30.*

Braşov, la 27 Noemvrie 1924.

Conziliul orăşenesc.

1126 2—2

CINEMA APOLLO

In zilele 3—4 Decemvrie se va rula filmul

KENTUCKY DERBY

Un eveniment senzaţional din viaţa sportivă americană cu simpaticul actist **Reginald Denny.**

Eroul transportat pe un vapor în mijlocul oceanului, expus într'un naufragiu, de a fi înghiţit de valurile mări furioase, reuşeşte, după o viaţă furtunoasă, să apară victorios în Kentucky Derby

Duminecă, la 7 Decemvrie se va reprezenta filmul

REGELE CIRCULUI

cu **MAX LINDER**

VINE! VINE!

PRATER.

TEATRU NAŢIONAL ROMÂN

„Fundaţiunea Cult. Principele Carol" *Cântarea României.*

Sâmbătă în 13 Decemvrie 1924. ora 8 seara precis

CONCERT CORAL

Cu binevoitorul concurs al orchestrei „Filarmonica" din Braşov. Dirigent: *Marcel Botez.*

Se vor executa piese cu orchestra şi à capella din Schütz, Haydn, Cesar Frank, Bach, Mozart, Loeve, Suk, Dima, Vidu, Muzicescu, Teodorescu, Ştefănescu.

Biletele la librăria Hiemesch.

ducem din enormităţile rătăcirei critice. Nu intenţionăm să facem din aceste rânduri o cronică veselă! Ce l-a determinat însă pe d. H. Sanielevici să nege cu o trăsătură de condei existenţa oricărei literaturi româneşti, o spune singur. Domnia — sa propagă de două zeci de ani clasicismul — şi încă pe cel de fier (brrrr!). Şi ce voiţi? A găsit în sfârşit „tipul". D. Panait Istrati realizează toate condiţiunile unui clasic de fer! Nu mai insistăm asupra căilor pe cari îl poartă cu sila criticul, pe bietul scriitor atât de sătul de vagabondaj! Destul că la urmă îl scoate clasic de fer.

In rezumat critica d-lui H. Sanielevici se sbuciumă să ne convingă că Panait Istrati e cel mai bun autor român, dacă nu chiar singurul autor român, şi de aci prin deducere că cel mai bun critic e propagandistul clasicismului de fer. De aci până la anularea literaturii mondiale în favoarea acestor doi universali e mai puţin de cât un pas. Şi d. Sanielevici chiar ne lasă să o întrezărim. Bietul Panait Istrati!..

* * *

„Viaţa Românească" prin pana ascuţită a d-lui M. Ralea şi „Gândirea" prin aceea a d-lui I. Darie pun în deosebi la punct aberaţiile critice ale d-lui H. Sanielevici şi, făcând oarecari juste aprecieri asupra talentului d-lui P. Istrati, sunt de părere că acesta nu poate fi un scriitor român de vreme ce opera dată la iveală e în limba franceză. Naţionalitatea autorului nu face naţionalitatea operei! Perfect adevărat. Totuşi în cazul lui Panait Istrati nu putem împărtăşi aceiaş părere. Autorul „Kirei Kiralinei" este un autor francez şi totuşi nu e mai puţin un scriitor român. După însăşi afirmaţiunile scriitorului opera sa nu se va mărgini la o traducere în româneşte ci va fi scrisă în limba lui maternă chiar de autor. In afară de aceasta, d. P. Istrati este abia la începutul operei sale şi ne aşteptăm la mai mult din partea domniei sale, care înţelege să şi revendice locul în sânul literaturii româneşti.

Putem contesta dreptul de autor român lui Al. Macedonscki care a scris poate cele mai bune poeme ale sale în limba franceză? Sau invers putem opri pe francezi de a-i rezerva un loc în istoria literaturii franceze? De sigur nu! Tot asemenea şi cu Panait Istrati. Atâta vreme cât nu se va desminţi intenţia sa de a-şi tălmăci sufletul şi în limba în care a auzit primul cântec de leagăn şi a primit primele mângâeri, nu-l putem, cu o singură trăsătură de pană, să-l scoatem din rândul scriitorilor români.

Ce rămâne neîndoios din toate aceste încrucişeri de condee este că Panait Istrati e un talent şi că opera sa, care este numai un început, ne îndreptăţeşte să aşteptăm lucrări de o şi mai complexă valoare.

O revelaţie nu este opera domniei sale ci numai apariţia teatrală în scena literilor franco-române.

Asupra operei acestui autor ne rezervăm pentru un capitol viitor.

Cetiţi şi răspândiţi:
„Gazeta Transilvaniei"

BCU Cluj / Central University Library Cluj

„Procedeele noastre"

La Budapesta s'a început procesul a trei ziariști maghiari, cetățeni români, cari în revista ungurească „Gyilkos" ce apare în România, au scris contra lui Horty.

Un procedeu așa dară care dovedește prea fățiș sentimentele pe cari le au față de noi vecinii de peste Tisa. Condamnăm acest amestec al justiției ungurești, care vine să judece pretinse delicte comise pe alt teritor decât al țării ungurești și de către persoane cari nu aparțin acelei țări.

Noi suntem un for al cărui cuvânt să albăvre-o influență asupra felului de a vedea și judeca al supușilor lui Horty dar protestăm în contra astorfel de procedee.

Avem însă altceva de spus: „Viitorul" comentând acest caz scrie:

„In adevăr pe când la noi ziare iredentiste ca „Brassói Lapok" primesc subvenții, instalații tipografice și hârtie dela iredentiștii budapestani, în Ungaria se pedepsesc până și cetățenii români a căror activitate nu este conformă cu voința dictatorilor horthiști".

Putea spune și mai mult „Viitorul": la noi ziarele iredentiste primesc subvenții, instalații tipografice și hârtie dela iredentiștii budapestani, iar dela miniștrii bucureșteni primesc bilete de liber parcurs pe căile ferate române...

Ca urmare, e superflua întrebarea cu care „Viitorul" își încheie articolul:... „să cerem alte procedee Ungariei sau să întrebuințăm și noi pe acestea față de reacționarii iredentiști ce ne insultă la noi în țară"?

Noi avem doar procedeele noastre: reacționarii iredentiști se plimbă gratuit pe căile ferate, iar gazetarii români sunt arătați ca oameni ai lui Horty, cari din înalta bunăvoință a d-lui Vălțoianu nu se pot bucura de astfel de favoruri.

E și natural. Cum să se dea bilet de liber parcurs pe căile statului român acelor „valahi puturoși" cari pe vremea stăpânirii ungurești înfundau temnițele pentru curajul și sentimentele lor românești?

Pentru astfel de lucruri are d-l Vălțoianu alți aleși!!

Pagini de glorie...

Leaderul liberal Mircea Djuvara a făcut mare isprăvă în ședința de eri noapte a Camerei. „Viitorul" îl felicită pentru cuvântul rostit în acea ședință de d-sa, în calitate de raportor al adresei de răspuns la mesagiu. Cum se și putea să nu facă clarul liberal acest lucru, când d-l Djuvara a dovedit, fără dovezi, că toate partidele din opoziție sunt sărace de sentimente, de pregătire, și că singurul partid chemat să asigure viitorul României este cel liberal.

Marele eveniment că d-sa a legat viitorul țării de partidul d-lui Brătianu îl numește oficiosul guvernului „o pagină de glorie în istoria Parlamentului".

Vorbe umflate, apucături cunoscute!

Merită însă să reproducem critica, pe care Mircea Raportorul Adresei o face partidului național.

Iată-o:

„Actualii conducători ai Partidului național au săvârșit și mai continuă să săvârșească erori grave din cauza ochelarilor ce și-au pus altădată la ochi ca să învețe ungurește și au uitat să și-i arunce de pe nas, acum când trebue să vază și să simtă românește..."

Intrebăm pe d-l Djuvara: prin ce fel de ochelari privește d-sa pentru ca să poată ajunge la afirmația de mai sus?

Lupta națională românească pe care conducătorii Partidului național au dus-o sub regimul unguresc — n-au dus-o ca „să învețe ungurește" — cum spune d-l Djuvara. „Distinsul om politic" — cum îl numește „Viitorul" — nici acum nu înțelege că lupta, despre care e vorba, s-a dat tocmai pentru păstrarea limbei și sentimentelor românești în Ardeal.

Iar cât e vorba de „schimbarea ochelarilor" după întregirea României, adresăm d-lui raportor al Adresei la Mesagiu o întrebare:

In care partid — în cel național sau în cel liberal — sunt înregimentate toate coadele de topor ale fostelor guverne ungurești, adecă toți trădătorii de atunci ai neamului românesc?!

Dacă d-lui Djuvara îi convin mai bine ochelarii acestor „patrioți" cari azi fac cinste partidului liberal, — nu putem decât să-l felicităm atât pentru sentimentele sale cât și pentru aportul de sentimente românești pe cari trădătorii de neam l-au adus partidului liberal.

O spuneau aceasta pentru ca să complecțăm acel discurs al d-lui Djuvara, care — vorba „Viitorului" — va rămâne, o pagină de glorie în istoria Parlamentului", pe care competența liberală la ridicat — prin epitete eșite din gura deputaților d-lui Brătianu, l-a rangul de „circ de animale" provăzut cu „bestii" „canalii" și „canibali".

Pagini... de glorie... liberală!...

Conferențe culturale și științifice la Brașov

Conferințele Asociației „Extensiunea Universitară" din Cluj cu concursul „Astrei".

1. Duminecă, 7 Decemvrie: Contribuțiuni românești la cultura universală de prof. V. Bogrea.
2. Duminecă, 14 Dec. Constituția engleză de prof. P. Grimm.
3. Duminecă, 21 Dec. Mediul și omul mare de prof. V. Bărbat.
4. Duminecă 1 Febr. Trecutul geologic al Carpaților (cu proiecțiuni) de prof. I. Popescu-Voitești.
5. Duminecă 8 Febr. Elementele culturii românești și unificarea lor de prof. V. Ghidionescu.
6. Duminecă, 15 Febr. Romani și Români de prof. Gh. Guglea.
7. Duminecă 22 Febr. Bogățiile miniere ale Ardealului (cu proiecțiuni) de prof. V. Stanciu.
8. Duminecă, 1 Martie. Concepția biologică și socială în viața de azi de prof. M. Botez.
9. Duminecă, 8 Martie. Orientarea profesională de prof. F. Ștefănescu-Goangă.
10. Duminecă 15 Martie. Transcedentul în viața de stat modernă de prof. Ioan Rădulescu.
11. Duminecă 22 Febr. Pericolul venerian și combaterea lui (cu proiecțiuni) de prof. Coriolan Tătar.
12. Duminecă 29 Martie. Ocrotirea naturii (cu proiecțiuni) de prof. Al. Borza.

Conferențele vor avea loc în zilele anunțate dela 6—7 p. m. în sala liceului „A. Șaguna".

Bilete pentru seria întreagă a 100 lei și pentru câte o conferință a 20 lei se găsesc de vânzare la librăria Cooperativă și la cassă.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Locale

Reuniunea Femeilor Române pentru ajutorarea văduvelor scăpătate din Brașov și Săcele exprimă și pe calea aceasta sincerile mulțumiri d-nei Maria N. Navrea pentru donațiunea de 200 lei în memoria iubitului și neuitatului său soț Nicolae Navrea, d-nei Efrosina Leucă pentru donațiunea de 300 lei în memoria iubitei sale mame Efrosina Râșnovean, Fabricei de bomboane „Hesa" pentru donațiunea de 500 lei. — *Elena Săbădeanu*, prezidentă.

•

Ceas pierdut. Păgubașul unei ceas de argint de damă cu trei capace, sistem Cylindri Vhabis și un medalion dublu suflat în aur, se află depus la Prefectura poliției.

•

Condamnarea unui comisar de poliție. Luni în 1 Dec. a avut loc în fața tribunalului din Brașov desbaterea procesului intentat de d-l Radu Bucur, grefier la tribunalul Brașov în contra lui Ioan Cristoloveanu, comisar din Prefectura Poliției locale pentru crima violării domiciliului, întru cât în noaptea de 12 Mai a. c. numitul comisar, în calitate de proprietar al casei, pentru ca să constrângă pe chiriaș să se mute din locuința lui ocupată prin rechiziție, i-a spart geamul ușii, intrând în locuință. Tribunalul a condamnat pe acuzat la 4 luni închisoare corecțională și la despăgubire de daune.

*

Reuniunea de înmormântare din Brașov-Șchei a adus la cunoștința onor. membrilor că s'a plătit după decedata Paraschiva Ancăn lei 2772, adecă cat. I. Lei 152, cat. II. lei 633 și cat. III. lei 1982 și roagă pe onor. membri a-și achita taxele restante. — Comitetul.

•

Se caută un păzitor cu femeie, fără copii. A se adresa în STRADA LUNGA No. 82. BRAȘOV.
1138 1—3

CINEMA MODERN

Astăzi Vineri în 5 Decemvrie și mâine, Sâmbătă în 6 Decemvrie rulează filmul

Femeia imposibilă

în rolul principal cu celebra divă **Gloria Swanson.**

Urmează filmele senzaționale

„Bella Donna"

și

„Vânătoarea după moștenire"

Incercați întâi a prepara cafeaua cu o mică cantitate de „VERITABIL FRANCK"*) și vă veți convinge în curând, ce gust bun, ce mireasmă fină și ce spornicie posedă el.

*) cu râșnița de cafea.

Saxonia Nr. 3329 1063 1—1

CELE MAI POTRIVITE CADOURI DE CRACIUN ȘI ANUL-NOU

SOCIETATE PENTRU COMERCIUL CU

SINGER

BOURNE & Co.

Are onoare a Vă înștiința că fiind reaprovizionată cu transporturi noui de mașini de cusut din fabricile

The „Singer" Manufacturing Co.

Sucursala Brașov, Tg. Boilor No. 7

UNDE GASIȚI:

MAȘINI DE CUSUT „SINGER" pentru familie, pentru croitori, cismari, blănari și curelari, pentru butoniere, ajurat și tamburat.

Mașini speciale pentru industrii, pentru cusut tălpi, sandale și bocanci, pentru țesut și reparat saci etc. etc.

Instalațiuni de forțe motrice.

Ace, ulei, și piese de schimb pentru mașini de cusut „SINGER". Ață de cusut, mătasă pentru brodat.

Atelier pentru reparații

Se vinde și cu plată în rate.

1089 4—6

PREȚ CONVENABIL!!

Vinuri

bune se află în pivnița lui

ADOLF HERSKOVITS

Vânzare ENGROS și DETAIL.

BRAȘOV, STRADA PORȚII No. 25.

1185 1—10

PREȚ CONVENABIL!!

VIZITAȚI NOU ARANJATUL ȘI MARELE

MAGAZIN DE COVOARE

TELLMANN ȘI SPEIL

BRASOV, SIRUL GRAULUI No. 8

MARE DEPOZIT DE

covoare, perdele, pături de pat și masă, stofe pentru mobile, saltele, etc.

884 12—20

Serbările instalării protopopului Brașovului

Ca întregire a programului instalării noului protopop al Brașovului publicat în numărul trecut mai dăm următoarele amănunte:

Primirea I. P. S. Sale Mitropolitului dr. Nicolae Bălan are loc astăzi **Vineri**, la ora 12, în gara Brașov, de unde va fi condus la Biserica Sf. Nicolae oficiindu-se acolo vecernia și acaftistul Sf. Nicolae.

Seara la ora 6½ conduct de torțe și Serenadă la locuința I. P. S. Sale din Strada Vămii (Casa Garoiu). Convoiul va traversa apoi Bulevardul Regele Ferdinand și se va opri în fața locuinței protopopului dr. Iosif Blaga, unde se va da deasemenea o serenadă de către corul elevilor liceului „Andreiu Șaguna" condus de d-l prof. N. Oancea, esecutându-se cu acompaniamentul muzicei Reg. Vânătorii de Munte *„Imnul festiv"* de G. Dima.

Conductul de torțe se formează seara la ora 6 în fața liceului „Andreiu Șnguna".

Mâne **Sâmbătă** la ora **9** dimineața serviciu divin în Biserica Sf. Nicolae, după care urmează hirotesirea și introducerea noului protopop. Recepție în sala festivă a liceului „Andreiu Șaguna".

La ora **2** după amiaz banchet în Restaurantul „Transilvania". Anunțări pentru banchet (tacâmul lei 140) se primesc până Vineri seara la secretarul comitetului Bisericei Sf. Nicolae, Iordache.

La ora 4½ d. a. Vecernie în biserica ortodoxă din *Brașovul vechiu* în asistența I. P. S. Sale

Duminecă la ora 9½ liturghie pontificată de I. P. S. Sa în Biserica ortodoxă din *Cetate*. La ora 3½ d. a. Vecernie în *Biserica de pe Tocile*.

Luni înainte de amiazi I. P. S. Sa va vizita liceul „Andreiu Șaguna".

Marți la ora 9½ dim. liturghie în Biserica grecească din Cetate.

În atențiunea oratorilor. *Cei ce vor lua cuvântul la primire, banchet etc., sunt rugați a fi* **cât se poate de scurți,** *pentru a nu se împedeca esecutarea promptă a programului festivităților. Cei ce doresc să mai ia cuvântul și nu sunt introduși în programul oficial, sunt rugați a se anunța d-lui prof.* **dr. Sterie Stinghe**, *vicepreședintele comitetului Bisericii Sf. Nicolae.*

Onoratul public este rugat, în vederea reușitei serbărilor, să observe ordine și liniște. Cetățenii sunt rugați a-și decora casele cu covoare și drapele.

———

Scăderea populației în Banat

In ședința de Miercuri a Senatului d-l dr. V. Bianu a semnalat primejdia împuținărei populației din Banat. Faptul se datorește în primul rând luxului femeilor, lux tolerat și chiar stimulat de bărbați. Dorința de a-și menține mereu corpul frumos, femeile recurg la tot felul de mijloace, spre a înlătura sarcinile. D-sa a încheiat, cerând intervenția ministerelor sănătății publice, cultelor și instrucțiunei. Senatorul Diminescu a spus că fenomenul se observă mai ales la șvabi. D-l N. N. Săveanu, ministrul sănătății publice a răspuns, că la congresul ținut de medici la Băile Herculane, s'a hotărât luarea de măsuri intinse pentru stârpirea avorturilor.

———

Conferența d-lui dr. Lupaș. D-l prof. dr. I. Lupaș va ține mâne, Sâmbătă, la ora 7 seara în sala liceului „Andrei Șaguna" o conferență despre *Istoria ziaristicei române în Ardeal până în 1918.*

———

Legitimiștii unguri, cari urmăresc revenirea formei de stat ante-bellum, vor forma un partid politic sub conducerea lui Andrassy.

INFORMAȚIUNI

La cameră s'a terminat în ședința de alaltăeri noaptea discuția la Mesaj. Ultimul orator al opoziției a fost d-l dr. Lupu, iar din partea majorității și a guvernului au vorbit raportorul Mircea Djuvara și miniștrii Inculeț și Mârzescu.

*

Importul Cehoslovaciei din Franța arată dela Ianuarie—Oct 924 o creștere dela 48 milioane anul trecut la 78 milioane franci. Cehoslovacia a trimis în Franța, în acelaș timp, produse în valoare de 150 milioane franci.

*

Alegerile parțiale în Austria vor avea loc la 9 Dec. Adunarea națională va avea să se pronunțe asupra actualului prezident al Republicei, d-l Hainisch — al cărui mandat de 4 ani expiră la 8 Dec. — și candidatul opoziției d-l Seitz.

*

Amânare de examene. Ministerul instrucțiunii prin ordinul 124921 înștiințează pe învățătorii, candidații la examenul de înaintare, că acest examen s'a amânat pe ziua de 15 Ian. 1925.

*

Societatea vânătorilor din Brașov. D-nii îndreptățiți de a vâna pe terenul nostru de vânătoare, sunt rugați a-și înainta cererea dânșilor pentru acordarea acestui drept și pe anul 1925, cel mai târziu până la 20 Decemvrie 1924 la cancelarul societății noastre, în caz contrar vor pierde acest drept pe anul viitor. — *Președintele.*

*

Concertul Prihoda — contramandat. Din cauza a doua întârzieri de tren și a faptului că a fost invitat la Curtea Regală, maestrul Prihoda nu va mai putea da toate concertele anunțate în România. Intre concertele contramandate este și cel anunțat la Brașov. Biletele pot fi înapoiate până Sâmbătă la amiazi în biroul de concerte Klingsor. 1134 1—1

Pescuitul în râurile de munte. Direcțiunea generală a pescăriilor a întocmit o decizie, aprobată și de minister prin care se reglementează pescuitul în râurile de munte. Prin această decizie s-a hotărât ca pescuitul în aceste râuri să se arendeze pe 10 ani societăților de pescari care vor fi obligați să aplice cu strictețe poliția pescuitului. Vor fi obligați de asemenea să facă instalații pentrul clocitul icrelor de păstrăvi. Societățile arendatoare vor fi obligate, în vederea îmbunătățirii specilor de pește să importe din streinătate ouă sau pui.

Măsurile de prohibiția prinsului peștelui se aplică și la râurile de munte. Este oprit cu desăvârșire vânatul peștelui cu explozibile sau substanțe otrăvitoare.

*

Capital englez în România. — Cu participarea celui mai puternic Concern englez pentru asigurări, în fruntea căruia este *„Comercial Union Assurance Company Ltd"* și *The Excess Insurance Company Ltd"*, cari dispun de fonduri de garanție de peste 50 miliarde Lei, s'a format în București *Societatea anglo-română de Asigurări „Britania"*. In consiliul de administrație sunt în afară de consilierii englezi persoanele cele mai marcante din lumea financiară românească.

Reprezentanța generală din Brașov și-a început activitatea cu ziua de astăzi. Birourile Societății sunt instalate în *Strada Michael Weiss No. 8*, telefon 518. Cu conducerea acestei reprezentanțe a fost însărcinat d-l secretar general *Aurel Batulescu.*

Societatea *„Britania"* nu este în cartel. 1139 1—1

*

Zefiruri, Eponge, Chiffon-Scholl calitatea cea mai bună la **Franz Gross**, Strada Porții 7.

La marea întrunire publică a P. N. R. de Duminecă va mai lua cuvântul pe lângă fruntașii anunțați pe pagina I încă d-l *dr. Caius Brediceanu.*

*

„Cântarea României", marea societate corală din Vechiul Regat va da în seara de 13 Decemvrie ora 8½ un mare concert în sala Teatrului Național cu concursul Societății filarmonice. Se vor executa bucăți alese românești precum și compoziții de-ale compozitorilor Bach, Haxden, Mozart, etc. Bilete de vânzare la libraria Hiemesch.

*

La Oficiul Public de Plasare din localitate str. *Porții* 25 etaj I., telefon 385 se găsesc disponibili: 5 croitori pentru costume de bărbați, 5 brotari și franzelari, 2 electricieni, 7 lăcătuși de construcție, 3 lăcătuși de mașini, 12 văpsitori, 2 tâmplari, 4 dactilografe, 5 tâmplari, 40 muncitori de fabrică. Domnii patroni cari au nevoie de asemenea specialiști sunt rugați a se adresa, personal, în scris, sau telefonic la oficiul sus menționat, între orele 8—12 a. m. și 3—6 p. m.

*

Făcându se în numele meu, făștirea mea, comande de mărfuri, pe cari nu le recunosc, declar că în viitor nu voi recunoaște nici o comandă decât numai cele făcute de mine personal.

Maria Truetsh
1137 1—1 Strada Gării 3.

*

Mărci poștale streine uzate se vând cu prețurile cele mai eftine la PAPETARIA HERZ. Deasemenea albume, cataloge, hârtie pentru lipit mărci. **Se cumpără colecții întregi.**

Numărul viitor al ziarului va apare Marți la ora obicinuită.

De vânzare 65 oi, tinere, de prăsilă rasă curată ȚIGAIA, **3 berbeci, 31 miioare** din anul acesta. In caz de lipsă punem la dispoziție pentru ernat nutrețul necesar împreună cu șură.

Cei interesați să se adreseze comuna Turcheș No. 70.

Anunț Bucătar sau Bucătăreasă, angajează în condițiuni avantagioase Popota Șcvalei de Subofițeri. Strada Neagră 1141 1—1

CUM NE VINDECAM DE REUMATISM SI GUTTA
BROSURA F. INTERESANTA. NU TREBUIE SĂ LIPSEASCĂ DIN NICI O CASĂ. GRATUIT CONTRA SUMEI DE 1 LEU PENTRU PORTO.
CERETI LA. FARMACIA VOREL DIN PIATRA-N.

Rador No. 2298 906 17—25

Ora 3 d. a.

ULTIME ȘTIRI TELEFONICE

Alegerea dela Dej

Despre alegerea dela Dej, care a continuat și în cursul zilei de eri primim știri contradictorii. Cert este că în mai multe secții urnele au fost violate. Au avut loc scene turbulente provocate de agenții guvernului. Rezultatul oficial nu se cunoaște încă. Guvernul face însă sforțări să scoată ales cu orice preț pe candidatul său, ilustrul necunoscut V. Mihaly.

La încheierea foii primim următoarea telegramă:

Din cauza incidentelor de eri, cari au necesitat intervenția parchetului, totalizarea voturilor se va face numai astăzi.

Bătaie sângeroasă la Fabrica de zahăr din Bod

Lucrătorii unguri conduși de-un vizitiu ungur au luat la bătăi pe mai mulți Stupari, demonstrând în contra Statului.

Curtea fabricei de zahăr din Bod a fost eri dimineață teatrul unei sângeroase bătălii. Cultivătorii de sfecle din comunele județului s'au prezentat ca de obiceiu eri în zorile zilei la fabrica de zahăr din Bod pentru a descărca sfecle și apoi încărca așanumitele „șnițele" (resturi de sfeclă), cari sunt un mult căutat nutremânt pentru vite. Pe la orele 4 dimineața se găsea în fața curții Fabricei un șir de vreo 50 căruțe încărcate cu sfeclă cari așteptau intrarea și descărcarea.

Un vizitiu ungur, din serviciul proprietarului sas Karli din Hălchiu, fiind cu căruța sa cam la coada convoiului, voia să treacă înainte. Fiind însă oprit de mai mulți economi români din Stupini de a trece înaintea lor, s'a iscat o gâlceavă cu lovituri de biciuri, fără consecințe mai grave.

Către 6 ore dimineața — era încă tot întunerec — grupul Stuparilor români s-au trezit deodată *înconjurați de numeroase cete de muncitori unguri, cari sub conducerea amintitului vizitiu au început să lovească cu furcile de fier pe stupari,* proferând injurii la adresa Românilor și a statului român.

Ce se întâmplase? Vizitiul ungur voind să se răzbune asupra Românilor a alarmat pe lucrătorii unguri din apropiere, ocupați cu încărcarea sfeclelor în vagoane, chemându-i în ajutor. Aceștia răspunzând apelului compatriotului lor s-au năpustit cu furcile de fier asupra Stuparilor, spărgând mai multora capetele, și aceasta cu atât mai ușor cu cât era încă întunerec, iar Stuparii fără mijloace de apărare și nefiind pregătiți pentru atacul neașteptat.

Șeful echipei lucrătorilor unguri, deasemenea ungur, *a stat impasibil față de acest atac sângeros și, deși provocat să intervină, n-a intervenit.* Vardiștii sau alte organe de siguranță nu se găseau la fața locului.

Mai grav răniți au fost următorii Stupari: Constantin Negură No. 40, Const. Dobre No. 90. Ioan Creangă No. 100, Gheorghe Benia No. 70, Ioan Voicu No. 24, cari s'au ales cu capetele sparte. Alții au fost mai ușor răniți.

Cei răniți, după ce și-au scos certificate medicale, s'au prezentat în cursul zilei de eri la prefectura poliției, unde s'au încheiat procesele verbale cuvenite.

Credem că autoritățile în drept vor lua de urgență măsuri pentru pedepsirea atentatorilor și pentru a preîntâmpina ciocniri noui, deoarece Românii din Stupini sunt hotărâți să și facă singuri dreptate, dacă nu se vor da sancțiunile cuvenite și nu se vor lua măsuri de siguranță.

Mesagiul lui Coolidge

PARIS 4. — Din Washington se anunță că Coolidge a adresat congresului un mesagiu prin care declară că planul Dawes va aduce restaurarea Europei.

Statele-Unite rămân independente și libere, ele vor continua însă să dea ajutorul lor moral, financiar și economic dacă Europa va urmării restabilirea situației sale economice.

Datoriile statelor streine față de America trebuie să fie achitate. Condițiile de plată vor fi aranjate conform capacității financiare a fiecărei țări în parte, dar obligația de-a plăti trebuie să rămâie în picioare fără excepție.

Acuzații brașoveni în procesul de spionaj

Eri s'a continuat înfața consiliului de război al diviziei IV din București desbaterile în procesul celor 45 spioni ai Sovietelor. Intre alții au fost ascultați studentul Wilhelm Gusbeth și cântărețul de operă Hans Kopony din Brașov. Primul a declarat că a primit în 1922 de la fratele lui Kappel, să-i ducă acestuia la Brașov o carte și 100 dolari, de cari știa că provin de la un oarecare Colbe. Pentru a-l convinge fratele lui Kappel i-a spus că banii sunt destinați pentru o chestie națională săsească. Gusbeth s'a achitat de misiune, scriind despre aceasta la Viena lui Carol Kappel. Banii i a adus în căptușala mantalei.

La redeschidere este interogat dr. Hans Koppony. Neștiind românește, interogatorul se ia prin interpretul maior Lang. Dr. Koppony declară că l'a cunoscut pe Colbea, în 1920, la un club, în ipostasa de propagandist pentru ajutorarea Austriei înfometate. Acuzatul declară că n'a făcut nimic contra țării. Totuși s'a văzut arestat la Satu-Mare, unde se dusese pentru afaceri personale. Despre o pretinsă convorbire avută cu căpitanul Sorescu despre autonomia Transilvaniei, acuzatul declară că n'are nici o cunoștință și că nu-și poate explica nici acum motivul pentru care era urmărit cu inversunare de căpitanul Sorescu.

TIPOGRAFIA A. MURESIANU BRANISCE & COMP. BRASOV. Redactor responzabil: IOAN BROTEA